

MAREK KULIK*

GŁOSA DO WYROKU SĄDU NAJWYŻSZEGO Z 17 MAJA 2017 R. (IV KK 145/17), LEX NR 2294408

Inny charakter ma zniszczenie, a inny uszkodzenie rzeczy, z którym to rozróżnieniem wiąże się inna (mniej lub bardziej) negatywna ocena społeczna. Zniszczenie to unicestwienie rzeczy lub istotne naruszenie jej substancji, które uniemożliwia wykorzystywanie jej zgodnie z posiadanymi pierwotnie właściwościami i przeznaczeniem. Natomiast uszkodzenie to częściowe zniszczenie, spowodowanie powstania defektu (nawet niewielkiego), zepsucie itp. Stąd przypisując sprawcy odpowiedzialność z art. 124 KW lub art. 288 KK, należy precyzyjnie ustalić, który typ czynu (jego odmianę) w rzeczywistości popełniono.

Podjęta przez Sąd Najwyższy próba wskazania, na czym polega różnica między zniszczeniem a uszkodzeniem rzeczy na gruncie art. 288 KK i art. 124 KW jest w znacznym zakresie poprawna. Niemniej jednak nasuwa pewne uwagi krytyczne, które należy wyeksponować, zwłaszcza, że SN wyrażony przez siebie pogląd wydaje się traktować jako oczywistość. Tymczasem użyte przezeń kryterium możliwości wykorzystywania rzeczy zgodnie z posiadanymi pierwotnie właściwościami i przeznaczeniem nie jest precyzyjnym narzędziem pozwalającym na odróżnienie zniszczenia rzeczy od jej uszkodzenia. Rację ma Sąd Najwyższy, pisząc, że inny charakter ma zniszczenie rzeczy, a inny jej uszkodzenie, i że z tymi postaciami czynności sprawczej wiąże się różna ocena społeczna, co powoduje w konkretnej sprawie potrzebę precyzyjnego ustalenia, w jakiej postaci czyn został popełniony¹. Rzeczywiście zniszczenie danej rzeczy pojęcio-

---

* Dr hab., prof. Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie; e-mail: marek.kulik.umcs@gmail.com.

¹ Trafne jest stanowisko, zgodnie z którym, aczkolwiek wszystkie postaci czynności sprawczej są równorzędne, jednak nie wolno lekceważyć potrzeby precyzyjnego określe-

wo jest zachowaniem, z którym wiąże się bardziej negatywna ocena społeczna, niż z jej uszkodzeniem. Zapewne można – biorąc pod uwagę, że art. 115 § 2 KK wskazuje liczne i różne kryteria służące ocenie społecznej szkodliwości czynu zabronionego – wyobrazić sobie sytuację, w której uszkodzenie rzeczy byłoby *in concreto* bardziej społecznie szkodliwe niż jej zniszczenie, niemniej sytuacja taka byłaby nietypowa. Dlatego w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy należy w całości zaakceptować.

Nieco inaczej należy się odnieść do kryterium które SN stosuje dokonując tej – rzeczywiście istotnej – oceny. Stwierdza bowiem, że uszkodzenie to częściowe zniszczenie, spowodowanie powstania defektu (nawet niewielkiego), zepsucie itd., zaś zniszczenie to nie tylko unicestwienie rzeczy, lecz także istotne naruszenie jej substancji, które uniemożliwia wykorzystywanie jej zgodnie z posiadanymi pierwotnie właściwościami i przeznaczeniem. Pogląd ten – jak wynika z uzasadnienia głosowanego wyroku – jest przez SN uważany za powszechnie przyjmowany w doktrynie.

O ile jednak definicja uszkodzenia rzeczy przyjęta przez SN nie nasuwa wątpliwości, o tyle można je mieć w odniesieniu do sposobu, w jaki SN definiuje zniszczenie rzeczy. Za kluczowe bowiem SN uznaje pozbawienie rzeczy jej właściwości użytkowych. Tym, co różni zniszczenie rzeczy od jej uszkodzenia jest, zdaniem Sądu Najwyższego to, że rzecz zniszczona albo zostaje całkowicie unicestwiona, albo doznaje uszkodzeń tak poważnych, że nie da się jej używać zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem. Skoro to właśnie jest kryterium różniącym zniszczenie od uszkodzenia rzeczy, to należałoby uznać – choć SN nie pisze tego wprost – że rzecz uszkodzona nie zostaje pozbawiona właściwości użytkowych, a zatem, że można jej używać zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem.

Dodać należy, że odróżnianie zniszczenia rzeczy od jej uszkodzenia na podstawie tak właśnie określonego kryterium pojawiało się także w dawniejszym orzecznictwie oraz w literaturze², jednak nie jest tak, jak twierdzi SN w uzasadnieniu głosowanego wyroku, że stanowisko takie jest po-

---

nia, jakie zachowanie nastąpiło w ocenianym wypadku. Błędne przyjęcie wyczerpania znamion jednej z wchodzących w grę postaci czynności wykonawczej może skutkować dalszymi błędami co do zakresu odpowiedzialności i jej prawnokarnej konsekwencji, M. Dąbrowska-Kardas i P. Kardas [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 3, Warszawa 2016, s. 370. Dobrze, że Sąd Najwyższy zwraca uwagę na tę okoliczność.

² Zob. A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010, s. 613; D. Pleńska [w:] A. Krukowski, L. Lernell (red.), *Prawo karne. Część szczególna*, Warszawa 1969, s. 112; T. Oczkowski [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 1702.

wszechne. W doktrynie pojawia się bowiem także ujęcie odmienne, które różnicę między zniszczeniem rzeczy a jej uszkodzeniem widzi nie w tym, czy dane zachowanie wyłącza możliwość używania jej zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem, ale w tym, jaki jest stopień fizycznego naruszenia materii rzeczy – mianowicie czy w wyniku tegoż naruszenia rzecz utraciła cechy rzeczy danego rodzaju czy nie³.

Właśnie to stanowisko jest trafne, gdyż nawiązuje wprost do znaczenia znamion „niszczy” i „uszkadza” w warstwie leksykalnej. Oznacza to, że pogląd wyrażony w glosowanym wyroku, mimo, iż idzie w dobrym kierunku, wymaga pewnej korekty.

Jak wiadomo, znamię czynnościowe czynów zabronionych w art. 288 KK i 124 KW zostało określone alternatywnie: „niszczy”, „uszkadza”, „czyni niezdatną do użytku”. W gruncie rzeczy różnica między znamionami niszczenia i uszkodzenia rzeczy polega przede wszystkim na natężeniu zachowania. Co do samej postaci, z reguły jest to jedno i to samo zachowanie, tyle, że różnica w natężeniu sprawia, iż różne są skutki⁴.

Leksykalnie, „niszczenie” rzeczy to zachowanie polegające na unicestwieniu, zniweczeniu, zburzeniu, spustoszeniu, zużyciu (całkowitym),

³ Zob. W. Gutekunst [w:] O. Chybiński, W. Gutekunst, W. Świda, *Prawo karne. Część szczególna*, Warszawa 1971, s. 574; M. Kulik, *Przestępstwo i wykroczenie uszkodzenia rzeczy*, Lublin 2005, s. 63-64; L. Wilk [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 2, Komentarz Art. 222-316, Warszawa 2017, s. 749; G. Łabuda [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 1128; M. Gałązka [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 1307; I. Zgoliński [w:] V. Konarska-Wrzosek (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 1213; J. Piskorski [w:] R. Zawłocki (red.), *System prawa karnego*, t. 9. *Przestępstwa przeciwko mieniu i przestępstwa gospodarcze*, Warszawa 2015, s. 357; M. Dąbrowska-Kardas i P. Kardas [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks...*, s. 370-371. Ci ostatni autorzy wskazują wprawdzie, że zniszczenie rzeczy uniemożliwia wykorzystanie rzeczy z jej pierwotnym przeznaczeniem, co mogłoby sugerować, że przyjmują pogląd identyczny z prezentowanym przez Sąd Najwyższy, jednak ujęcie problemu wskazuje, iż w pozbawieniu rzeczy zniszczonej jej pierwotnej użyteczności widzą nie cechę konstytutywną tej postaci czynności sprawczej, lecz – co należy uznać za trafne – konieczny skutek zniszczenia rzeczy. Co do różnicy między zniszczeniem i uszkodzeniem rzeczy autorzy wypowiadają się wprost, że zniszczeniem jest pozbawienie rzeczy jej dotychczasowych właściwości jako rzeczy danego rodzaju, tamże, s. 370-371. Istnieją też odmienne ujęcia, np. takie, zgodnie z którym zniszczenie to synonim unicestwienia, zob. O. Górniok [w:] O. Górniok, S. Hoc, M. Kalitowski, S.M. Przyjemski, Z. Sienkiewicz, J. Szumski, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, *Kodeks karny. Komentarz*, Gdańsk 2005, t. 2, s. 410; E.W. Pływaczewski, E.M. Guzik-Makaruk [w:] M. Filar (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 1527.

⁴ Zob. O. Górniok [w:] I. Andrejew, L. Kubicki, J. Waszczyński (red.), *System prawa karnego*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1989, t. 2, cz. 1, s. 439; M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 66-67; G. Łabuda [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks...*, s. 1128; J. Piskorski [w:] R. Zawłocki (red.), *System...*, s. 358.

spowodowaniu zepsucia, spaleniu, podarcia itp. rzeczy⁵. Jest to przede wszystkim pełne unicestwienie rzeczy, niezależnie od sposobu, w jaki zostanie przeprowadzone⁶. Słusznie jednak Sąd Najwyższy przyjmuje, że zniszczeniem, a nie uszkodzeniem, są także niektóre przypadki, w których pełne unicestwienie rzeczy nie następuje. Jednak chodzi tu nie o to, czy rzecz została pozbawiona właściwości użytkowych, lecz o to, czy została pozbawiona cech rzeczy danego rodzaju. Cechą zniszczenia rzeczy jako takiego jest bowiem to, że rzecz, mająca określony status, status ten traci. W grę wchodzi zarówno pozbawienie jej statusu jakiejkolwiek rzeczy (unicestwienie), jak pozbawienie jej statusu rzeczy określonego rodzaju⁷. Oczywiście – pozbawienie rzeczy własności użytkowych jest koniecznym skutkiem jej zniszczenia. W razie zniszczenia rzeczy nigdy nie może być ona używana zgodnie z przeznaczeniem⁸. Jednak nie jest to konstytutywna cecha zniszczenia rzeczy, ale jego wtórny, choć konieczny skutek.

Prawdą jest, że niekiedy w doktrynie charakteryzuje się niszczenie rzeczy jako zachowanie polegające na naruszaniu jej substancji, prowadzące do niemożności używania jej zgodnie z przeznaczeniem⁹. Zabieg taki autor niniejszych słów swego czasu uznał za warunkowo dopuszczal-

⁵ Zob. W. Doroszewski (red.), *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1968, t. 10, s. 1244; W. Niedźwiedzki [w:] J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1919, t. 7, s. 590; M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1996, s. 363.

⁶ Zob. I. Brulikowska [w:] J. Waszczyński (red.), *Prawo karne w zarysie. Część szczególna*, Łódź 1991; D. Pleńska [w:] A. Krukowski, L. Lernell (red.), *Prawo...*, s. 112; W. Świda [w:] I. Andrejew, W. Świda, W. Wolter, *Kodeks karny z komentarzem*, Warszawa 1973, s. 648; M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 63.

⁷ Zob. M. Dąbrowska-Kardas. P. Kardas [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks...*, s. 371; W. Gutekunst [w:] O. Chybiński, W. Gutekunst, W. Świda, *Prawo...*, s. 574; B. Michalski [w:] A. Wąsek, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 2, Warszawa 2010, s. 1186; W. Świda [w:] I. Andrejew, W. Świda, W. Wolter, *Kodeks...*, s. 648; tenże, *Prawo karne*, Warszawa 1989, s. 494; M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 64.

⁸ Warto zauważyć, że możliwe są dwa rodzaje zniszczenia – bezwzględne (skutkujące unicestwieniem) i względne (polegające na przetworzeniu danej rzeczy w rzecz innego rodzaju). W tym drugim wypadku może być tak, że rzecz będzie zdalna do jakiegoś użytku. Jednak będzie to użytek inny, niż pierwotny. Szczegółowo zob. M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 64.

⁹ Zob. A. Marek, *Kodeks...*, s. 613; D. Pleńska [w:] A. Krukowski, L. Lernell (red.), *Prawo...*, s. 112; T. Oczkowski [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks...*, s. 1702. Podobnie M. Dąbrowska-Kardas i P. Kardas [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks...*, s. 370, jednak autorzy ci uzupełniają to stwierdzeniem, że chodzi o unicestwienie dotychczasowych właściwości rzeczy, co stanowi istotną modyfikację ujęcia. Należy nadto zauważyć, że wbrew stwierdzeniu zawartemu w uzasadnieniu głosowanego wyroku stanowisko sprowadzające zniszczenie rzeczy do pozbawienia jej właściwości użytkowych wcale nie jest powszechnie reprezentowane w doktrynie, zob. literaturę wskazaną w przypisie 3.

ny, jednak z wyraźnym zastrzeżeniem, że lepsze jest odnoszenie się nie do użyteczności rzeczy, lecz do jej właściwości¹⁰. Obecnie zastrzeżenie to nie tylko podtrzymuje, lecz skłonny jest nadać mu większą wagę. Rzecz bowiem w tym, że oparcie się tylko na kryterium użyteczności rzeczy jest mylące. Przecież pozbawienie rzeczy właściwości użytkowych może być skutkiem nie tylko zniszczenia, ale także uszkodzenia rzeczy. Może być wszak tak, że rzecz zostanie ponad wszelką wątpliwość tylko uszkodzona, a nie da się jej używać zgodnie z przeznaczeniem. Warto zauważyć, że formułując tezę głosowanego wyroku Sąd Najwyższy nie zdecydował się na takie jej uzupełnienie, które mogłoby uczynić ją bardziej akceptowalną, mianowicie nie stwierdził, że zniszczeniem jest takie uszkodzenie rzeczy, które powoduje trwałe pozbawienie jej własności użytkowych. Uzupełnienie to także nie uczyniłoby z tezy głosowanego orzeczenia stwierdzenia w pełni poprawnego, jednak zbliżyłoby ją nieco bardziej do prawdy. W obecnym kształcie bowiem teza zawiera twierdzenie, że jest zniszczeniem, a nie uszkodzeniem, każde naruszenie materii (substancji) rzeczy, które pozbawia ją wartości użytkowej. Brak jest stwierdzenia, że w grę wchodzi tylko naruszenie nieodwracalne, co zmusza do uznania, że SN wypowiedź swą odnosi także do przypadków, kiedy pozbawienie użyteczności rzeczy jest odwracalne. Można byłoby na podstawie tej tezy próbować bronić stanowiska, że np. uszkodzenie dwóch opon w samochodzie, które sprawia, że czasowo jest on niezdalny do użytku zgodnego z przeznaczeniem nie jest jego uszkodzeniem, lecz zniszczeniem. Tezy takiej oczywiście nie da się obronić.

Należy zresztą iść jeszcze dalej. Wydaje się, że nawet nieodwracalne i całkowite pozbawienie rzeczy jej właściwości użytkowych nie stanowi jej zniszczenia, o ile rzecz nadal przynależy do kategorii, do której należała przez czynem. Pogląd, iż rzecz jest zniszczona nie tylko wtedy, kiedy zostaje pozbawiona dotychczasowych właściwości jako rzecz danego rodzaju, lecz także wtedy, gdy jest tak dalece uszkodzona, że nie nadaje się do używania zgodnie z przeznaczeniem, który w doktrynie wprost wyraziła D. Pleńska¹¹, i który powtórzył Sąd Najwyższy w głosowanym wyroku, idzie zbyt daleko. Jako akceptacja zaciera różnicę między uszkodzeniem rzeczy a jej zniszczeniem, różnicę, którą słusznie SN uważa za istotną dla oceny karygodności czynu. Istotą zniszczenia rzeczy jest pozbawienie jej dotychczasowych właściwości, ale nie chodzi o właściwości użytkowe, lecz

¹⁰ Zob. M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 64.

¹¹ D. Pleńska [w:] A. Krukowski, L. Lernell (red.), *Prawo...*, s. 112.

o właściwości rzeczy, rodzaju, do którego należała przed czynem¹². Utrata właściwości użytkowych jest wtórna. Co więcej, choć prawdą jest, że musi ona wystąpić w razie zniszczenia rzeczy, to prawdą jest i to, że może ona wystąpić także w razie uszkodzenia rzeczy, co umknęło Sądowi Najwyższemu. Możliwe pojęciowo jest uszkodzenie rzeczy, które całkowicie pozbawia ją wartości użytkowej. Uszkodzeniem jest bowiem zachowanie polegające na jej psuciu, spowodowaniu defektu, naruszeniu lub uszczupleniu jej substancji, nie powodującym wszakże unicestwienia rzeczy, ani nie pozbawiającym jej dotychczasowych właściwości¹³. W gruncie rzeczy zatem uszkadzanie nie różni się jakościowo od niszczenia¹⁴. Wspólną cechą jednego i drugiego jest to, że stanowi ono naruszenie substancji rzeczy.

Rzeczywiście nie jest koniecznym następstwem uszkodzenia rzeczy pozbawienie jej, czy chociażby ograniczenie wartości użytkowej. Rzecz może zostać uszkodzona w rozumieniu art. 288 § 1 KK lub art. 124 KW nawet wtedy, gdy pozostaje zdalna do użytku¹⁵. Inaczej jest w wypadku zniszczenia rzeczy – tu musi nastąpić całkowite pozbawienie rzeczy jej dotychczasowej użyteczności¹⁶. Okoliczność ta świadczy o tym, że formułując tezę głosowanego wyroku Sąd Najwyższy kierował się trafną intuicją, jednak pominął okoliczność, że możliwe jest uszkodzenie rzeczy, które wyłącza użyteczność rzeczy, a zatem nie różni się pod tym względem od jej zniszczenia¹⁷. Uszkodzenie rzeczy zachodzi bowiem wtedy, gdy

¹² M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 63-64.

¹³ Zob. W. Doroszewski (red.), *Słownik...*, t. 9, s. 722; W. Niedźwiedzki, *Słownik...*, t. 8, s. 388; M. Szymczak (red.), *Słownik...*, s. 583.

¹⁴ Zob. trafne stwierdzenie J. Makarewicza, że „zniszczenie to wyższy stopień uszkodzenia”, J. Makarewicz, *Kodeks karny z komentarzem*, Lwów 1938, s. 604. Z kolei N. Tagancew pisze o „zniszczeniu całkowitym i częściowym”, przy czym czyni to komentując art. 547 rosyjskiego KK z 22.03.1903 r., w którym mowa jest tylko o uszkodzeniu rzeczy, zob. N. Tagancew, *Kodeks karny (22 marca 1903 r.)*, Warszawa 1922, s. 737; zob. M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 67.

¹⁵ M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 70; T. Oczkowski [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks...*, s. 1703.

¹⁶ Z ewentualnym nadaniem jej użyteczności innego rodzaju.

¹⁷ Na marginesie warto zauważyć, że W. Świda uważa wręcz, iż uszkodzeniem rzeczy jest spowodowanie w niej takiej zmiany, iż nie może ona służyć, na stałe lub przejściowo, celom, do których była przeznaczona, zob. W. Świda [w:] I Andrejew, W. Świda, W. Wolter, *Kodeks...*, s. 648. Pogląd ten wydaje się nietrafny. Także i on zaciera różnicę między zniszczeniem a uszkodzeniem rzeczy. Jeżeli pozbawienie rzeczy wartości użytkowej miałoby przesądzać o tym, że doszło do uszkodzenia rzeczy, to nie byłoby sensu wyodrębniać zniszczenia rzeczy – poza przypadkami całkowitego unicestwienia. Co gorsza takie postawienie sprawy oznacza, że wszelkie uszkodzenia rzeczy, także powodujące szkodę majątkową (przez obniżenie wartości rzeczy), ale nienaruszające wartości użytkowej, w ogóle nie byłyby prawnokarnie relewantne.

następuje naruszenie materii (substancji) rzeczy przez sprawcę, nieprowadzące do pozbawienia jej dotychczasowych cech jako rzeczy przynależnej do danego gatunku (rodzaju), niezależnie od tego, czy wpływa na jej użyteczność, czy nie. Wszystkie przypadki zniszczenia rzeczy skutkują pozbawieniem jej wartości użytkowej. Uszkodzenie rzeczy może ją teźże wartości pozbawić lub nie. Sprawia to, że kryterium wartości użytkowej rzeczy jest zwodnicze. Właściwym kryterium jest okoliczność, czy zachowanie sprawcy pozbawiło rzecz jej cech gatunkowych, czy nie.

Wyznaczenie granicy pomiędzy zniszczeniem i uszkodzeniem rzeczy zostało zatem w glosowanym wyroku przeprowadzone nie do końca trafnie, choć niewątpliwie Sąd Najwyższy poszedł we właściwym kierunku. Jest to na pewno ujęcie znacznie szczęśliwsze, niż spotkane w dawniejszym orzecznictwie stwierdzenie, że zniszczenie polega na takim uszkodzeniu rzeczy, w którym przywrócenie stanu poprzedniego nie jest możliwe¹⁸. Słusznie SN wskazuje, że zniszczenie polegać może nie tylko na unicestwieniu rzeczy, lecz także na poważnym jej uszkodzeniu. Nie w pełni trafnie jednak określa, jakie winny być skutki owego istotnego uszkodzenia.

Słowa kluczowe: zniszczenie rzeczy, uszkodzenie rzeczy

Bibliografia

- Andrejew I., L. Kubicki, J. Waszczyński (red.), *System prawa karnego*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1989.
- Andrejew I., W. Świda, W. Wolter, *Kodeks karny z komentarzem*, Warszawa 1973.
- Chybiński O., W. Gutekunst, W. Świda, *Prawo karne. Część szczególna*, Warszawa 1971.

¹⁸ Wyrok SN z dnia 24 czerwca 1993 r., III KRN 98/93, OSNKW 1993, nr 9-10, poz. 64. Rzeczywiście w razie zniszczenia rzeczy przywrócenie poprzedniego stanu nie jest możliwe. Jednak niemożliwe może być także w przypadku uszkodzenia rzeczy. Zniszczenie ma ze swej natury charakter nieodwracalny. Jednak uszkodzenie rzeczy także może być nieodwracalne. Kryterium możliwości przywrócenia użyteczności może mieć znaczenie dla ustalenia, czy sprawca dopuścił się zniszczenia rzeczy, czy jej uszkodzenia, ale tylko w tym sensie, że każdy przypadek naruszenia integralności rzeczy, którego skutki są możliwe do usunięcia należy kwalifikować jako uszkodzenie, nigdy jako zniszczenie rzeczy. Natomiast okoliczność, że dane naruszenie materii jest nieodwracalne wcale nie oznacza, że rzecz została zniszczona. Uszkodzenie może przecież mieć trwały charakter, zob. M. Kulik, *Przestępstwo...*, s. 78.

- Doroszewski W. (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 10, Warszawa 1968.
- Filar M. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016.
- Giezek J. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Warszawa 2014.
- Górnioł O., S. Hoc, M. Kalitowski, S.M. Przyjemski, Z. Sienkiewicz, J. Szumski, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, *Kodeks karny. Komentarz*, Gdańsk 2005.
- Grześkowiak A., K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2015.
- Karłowicz J., A. Kryński, W. Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego*, t. 7, Warszawa 1919.
- Konarska-Wrzosek V. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016.
- Królikowski M., R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 2, Warszawa 2017.
- Krukowski A., L. Lernell (red.), *Prawo karne. Część szczególna*, Warszawa 1969.
- Kulik M., *Przestępstwo i wykroczenie uszkodzenia rzeczy*, Lublin 2005.
- Makarewicz J., *Kodeks karny z komentarzem*, Lwów 1938.
- Marek A., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010.
- Stefański R.A. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2015.
- Świda W., *Prawo karne*, Warszawa 1989.
- Tagancew N., *Kodeks karny (22 marca 1903 r.)*, Warszawa 1922.
- Waszczyński J. (red.), *Prawo karne w zarysie. Część szczególna*, Łódź 1991.
- Wyrok SN z dnia 24 czerwca 1993 r., III KRN 98/93, OSNKW 1993, nr 9-10, poz. 64.
- Zawłocki R. (red.), *System prawa karnego*, t. 9, Warszawa 2015.
- Zoll A. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 3, Warszawa 2016.

COMMENTARY TO THE VERDICT OF THE SUPREME COURT
OF 17 MAY 2017 (IV KK 145/17), LEX NO 2294408

S u m m a r y

The commentary refers to the distinction between destruction and damage of property. The author shares the view of the Supreme Court that this distinction is important for assessing the perpetrator's liability. He believes, however, that the criterion of this distinction accepted by the Supreme Court is not appropriate. The difference between destruction and damage of thing (property) is not whether or not it is possible to use the property, but whether it has been deprived of the qualities of things of the sort or not.

Key words: destruction of property, damage to property

**ГЛОССА К ПРИГОВОРУ ВЕРХОВНОГО СУДА ОТ 17 МАЯ 2017 Г.
(IV КК 145/17), LEX № 2294408**

Р е з ю м е

Глосса касается различия между уничтожением и повреждением вещи. Автор разделяет взгляд Верховного Суда, что то различие имеет существенное значение для оценки ответственности виновника. Считает однако, что принятый Верховным Судом критерий этого различия не соответствующий. Разница между уничтожением и повреждением вещи коренится не в том, есть ли возможно пользование вещью, но в том, была ли вещь лишена признаков вещи данного вида или нет.

Ключевые слова: уничтожение вещи, повреждение вещи